STICHTING

TWEEDE JAARGANG - NUMMER 4 - MEI

FORT ORDONNANS

UITGAVE: NEDERLANDS KUSTVERDEDIGINGSMUSEUM 'FORT AAN DEN HOEK VAN HOLLAND'

Fort decor van bevrijdingsfeest

Op 5 mei wordt het Fort het decor van een uniek bevrijdingsfeest. Op het terrein wordt een groot aantal luisterrijke evenementen gehouden. Er zullen parachutisten landen, vliegtuigen komen over, er worden historische schouwspelen gebracht, terwijl een stoet van antieke legervoertuigen rond het Fort gegroepeerd zal staan. Maar er zijn ook kinderspelen. Er is muziek. Er wordt een karaoke-show gehouden. En het Fort, het Nederlands Kustverdedigingsmuseum, is deze dag gratis te bezichtigen.

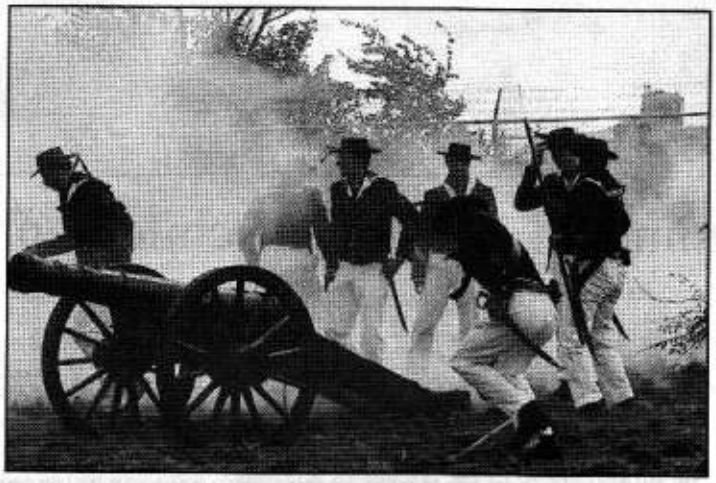

De Saluutbatterij Atkins zal op 5 mei het publiek op verschillende tijdstippen ver terug voeren in de tijd.

FOTO: AAD V.D. DRIFT/WEGENER SUTHOFF WEEKBLADEN

Fort-voorzitter Jan Wouters: 'Samen met de Oranje Vereniging Hoek van Holland hebben we in de afgelopen maanden een heel bijzonder programma samen kunnen stellen. En uiteraard zijn alle evenementen gratis toegankelijk.'

Er zullen maar weinig plaatsen in ons land te vinden zijn, waar nog zoveel herinnert aan die Tweede Wereldoorlog als juist het Fort, dat vijf jaren lang door de Duitsers werd ingenomen.

Hoek van Holland zelf moest deels worden afgebroken voor de bouw van bunkers, de inwoners moesten het dorp uit. En in die laatste oorlogswinter verbleven er zelfs uitsluitend Duitse soldaten in het Hoekse.

Juist die historie geeft het Bevrijdingsfeest in en om het Fort een extra accent.

Parachutisten

Bevrijdingsdag 1995 wordt om 10.30 uur geopend met de landing van een aantal parachutisten op het terrein bij het Fort. Zij worden muzikaal verwelkomd door de Hoekse muziekvereniging 'Rotterdam aan Zee'. Onmiddellijk na de landing neemt de Saluutbatterij Atkins uit Delft het programma over. De saluutbatterij, die al eerder op het Fortterrein haar historisch verantwoorde militaire schouwspel ten tonele voerde, zal op 5 mei de hele dag aanwezig zijn. Ook de Napoleontische Associatie der Nederlanden zal deze dag verschillende keren aantreden. Zij presenteren zich in Nederlandse, Franse en Engelse uniformen.

Vliegtuigen

In de middaguren, vliegen er een Mitchell - een Amerikaanse jager P51 - en een Mustang - een bommenwerper B25J - twee keer over. Zij zullen daarbij de laatste 'Vliegende Hollander', die van 10 mei 1945, uitstrooien over het Fort-terrein. Op het terrein pal naast het Fort komen verschillende grote tenten te staan, waar het publiek de hele dag terecht kan voor een hapje en een drankje. Tussen 11.00 en 16.00 uur kinderspelen gehouden, terwijl ook vele verenigingen zich zullen presenteren. Verder zijn er de hele dag door demonstraties van de brandweer, de EHBO, de Reddingsbrigade en de Scouting, terwijl de Hoekse Schietvereniging een demonstratie geeft in de Fort-gracht. Tussen 13.00 en 16.00 uur kan het publiek zich uitleven tijdens een karaoke-show. In de middaguren zijn verder de vrolijke klanken te horen van de Big Band 'The Rythm Harmony'. Zij zullen zo rond half vijf worden afgewisseld door een Engelse band, die vanuit het centrum van Hoek van Holland met onder meer tien doedelzakspelers de lange stoet van legervoertuigen van 'Keep Them Rolling' zal begeleiden naar het Fort-terrein. Daar worden de voertuigen voor een uurtje of wat geparkeerd, zodat het publiek deze van dichtbij kan bezichtigen.

Het Fort zelf is op 5 mei de hele dag gratis te bezichtigen. Er zijn deze winter vele nieuwe exposities bij gekomen. Daarover is in deze Fort-Ordonnans meer te lezen.

Afsluiting

Het Bevrijdingsfeest in Hoek van Holland wordt afgesloten in wijkgebouw 'De Hoekstee' waar een groot bal wordt gehouden. Voor de muziek deze avond zorgen de Bahama's, terwijl er ook nog een optreden is van de balletschool van de SKVR.

Programma 5 mei

10.00 Fort-terrein gaat open.
10.30 Landing parachutisten, eerste optreden Saluutbatterij Atkins, optreden muziekvereniging Rotterdam aan Zee.
11.00-16.00 Openstelling Kustverdedigingsmuseum, optredens Saluutbatterij Atkins en Napoleontische Associatie, kinderspelen, presentatie verenigingen, demonstraties schietvereniging, brandweer, EHBO, Reddingsbrigade en Scouting.
13.00-16.00 Karaoke-show.
14.00-15.00 Overkomst vliegtuigen.
14.30-16.30 Optreden Big Band.
16.30-18.00 Aankomst legervoertuigen, die zich zullen opstellen rond het Fort.
20.30-01.00 Bevrijdingsbal in wijkgebouw De Hoekstee.

INHOUD

2 Opnieuw delen historie in beeld gebracht

5 Het vergeten drama, deel 2

6 Oudgedienden waren blij verrast

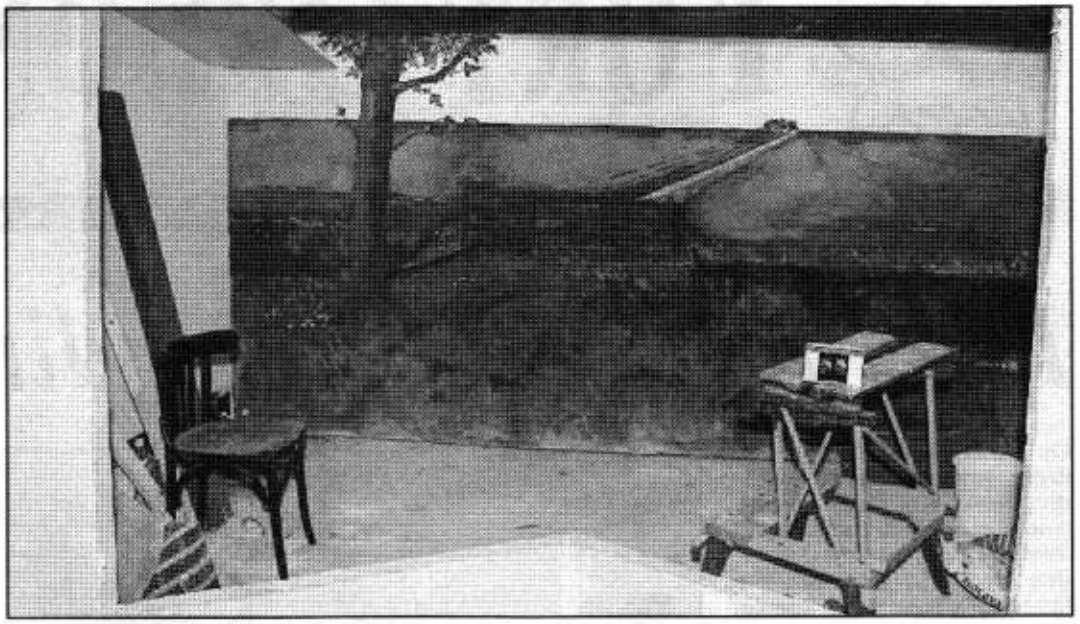

Vanuit het Staelduinse Bos kijkt de bezoeker richting spoorlijn.

De medewerkers van het fort zijn er tijdens de winterstop weer keihard tegenaan gegaan. Zeker als je een tijdje niet bent geweest, sta je weer even met je ogen te knipperen. In de afgelopen maanden zijn er niet minder dan vijf schitterende 'attracties' bijgekomen. En dan hebben we het nog niet eens over al dat andere (onderhouds-)werk dat is verricht.

Na maanden timmeren, verven en schilderen

Opnieuw delen van histori

De medewerkenden hebben weer honderden vrije uurtjes gestoken in het timmeren, het verven en het schilderen. Nu zou je die twee laatste onder dezelfde categorie kunnen laten vallen, maar dat is dit keer zeker niet het geval. Want naast de verfkwast is deze winter ook veelvuldig het schilderspenseel gehanteerd.

Oorlog en bevrijding

Drie van de vijf nieuwe kamers hebben direkt te maken met de Tweede Wereldoorlog en de bevrijding.
Zeker voor de jongste bezoekers zal de kamer, waarin de opstelling van de Nederlandse kustverdediging in 1940 in beeld is gebracht, een topattractie zijn. Door op knopjes te drukken, worden de plaatsen, waar de batterijen stonden, op een landkaart verlicht.
In de stelling Hoek van Holland waren, zo is duidelijk te zien, zeven batterijen aanwezig. In Hoek van Holland zelf waren dat er twee van de 4e Compagnie RKA. Verder stond er een op Rozenburg Oost, een op Rozenburg West, een op Rockanje, een in Hellevoetsluis (Nieuw Helvoet) en een in Numansdorp. Verder waren er in Hoek van Holland nog twee Marinebatterijen te vinden: een bij de Berghaven en een bij Vianda.
De oorlogsjaren worden verder, de uitwerking is in een vergevorderd stadium, in beeld gebracht in een diorama, waarin je je waant aan de rand van het Staelduinse Bos. Je voelt je die Duitser, die uitkijkend over de groene weilanden, de omgeving in de gaten houdt. Heel in de verte zie je vaag de bovenleidingen van de spoorlijn lopen. Voor de beeldschone wandschildering tekende mevrouw Corrie Nuyen.
Heel bijzonder wordt ook de mitrailleurbunker, waar op dit moment nog hard aan wordt gewerkt.

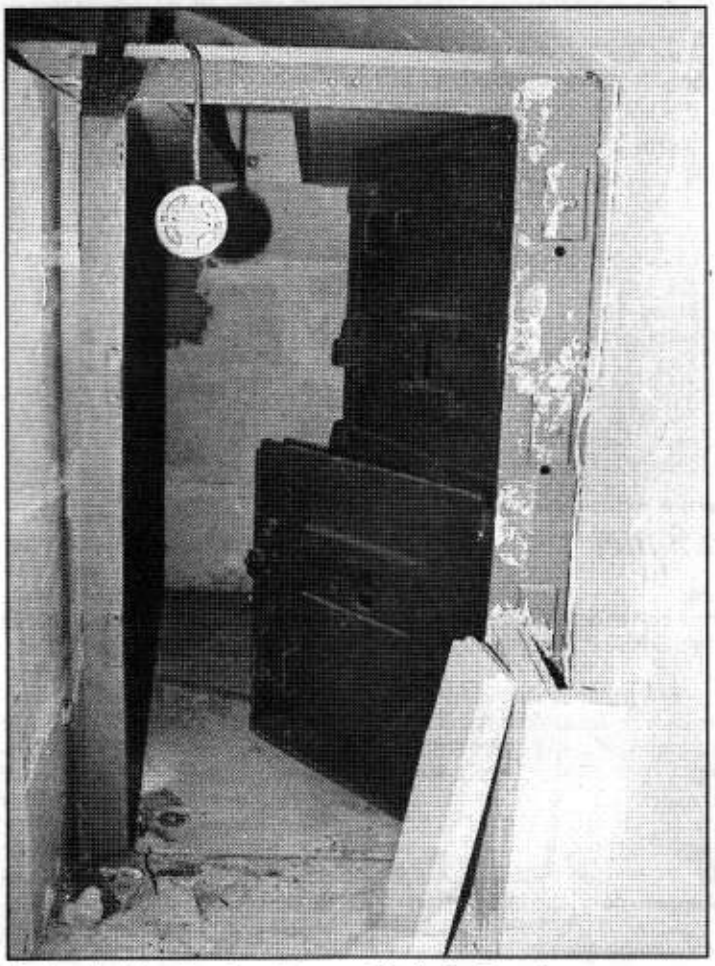

In de mitrailleurbunker zit een originele bunker-deur.

Onverwoestbaar

Via een glaswand kun je er een kijkje in nemen. Heel goed is te zien hoe dik de muren zijn. Die bunkers waren zo gebouwd, dat ze in feite onverwoestbaar moesten zijn. En het moet gezegd: dat zijn ze ook... In de afgelopen vijftig jaar zijn er heel wat pogingen ondernomen om bunkers weg te halen. Zelfs met de modernste materialen van 1995 is het een bijna onuitvoerbare klus. Maar dit terzijde.
Wie een kijkje neemt bij deze bunker in het fort, moet ook goed op de deur letten. Het is een origineel exemplaar, aan het museum geschonken door iemand uit 's-Gravenzande, die nog zo'n bunker in de oorspronkelijke staat op zijn terrein had staan.
Pronkstuk van de nieuwe diorama's is ongetwijfeld de Marine-kamer, een ongekend staaltje vakmanschap.
Stel je de Nieuwe Waterweg van vlak na de oorlog voor. Je zit aan boord van een mijnen-

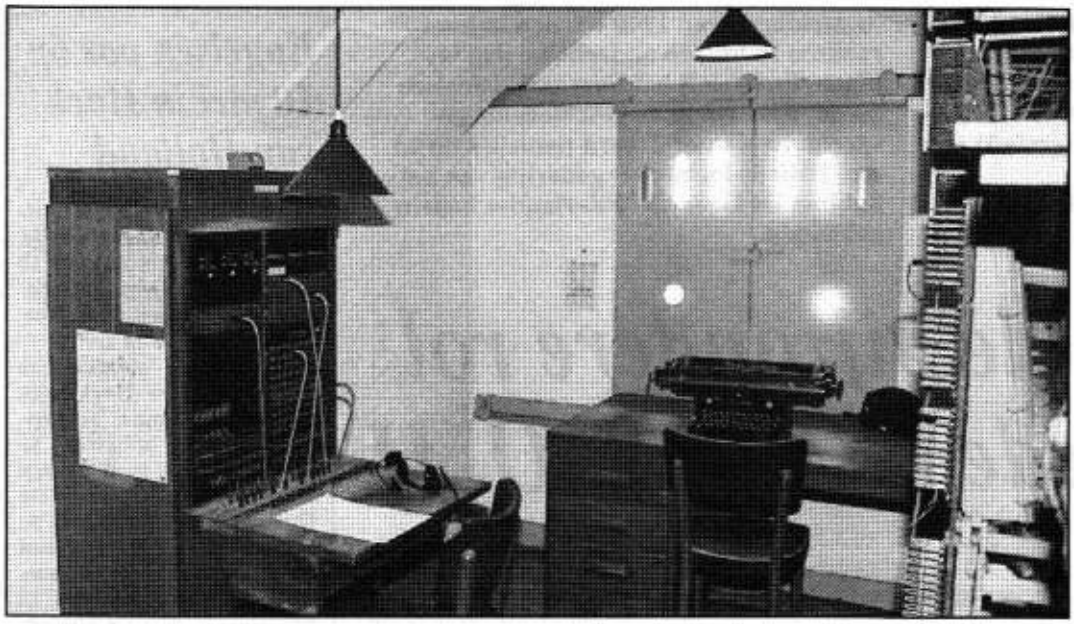

De telefooncentrale is weer in oude glorie hersteld. FOTO'S: RONALD STAM/WEGENER SUTHOFF WEEKBLADEN

e in beeld gebracht

veger, die vaart ter hoogte van de Noorderpier. In de verte doemt Hoek van Holland op met zijn duinen en de laatste resten van wat eens een trots dorp was.
Aad van Gaalen heeft zo'n natuurgetrouwe omgeving geschilderd, dat je de voorbij vliegende meeuwen bijna kunt horen schreeuwen. Ergens in het water dobbert een mijn en zachtjes slaan de golven tegen de boeg van het schip...
In deze kamer is ook een zwarte mijn te vinden. Medewerkers van het museum hebben deze in Belgie opgeduikeld en weer helemaal gerestaureerd. 'Zwart?' is de eerste reaktie van de meeste bezoekers. Ja, inderdaad, deze mijnen waren destijds zwart geschilderd. En

komen dus ook 'zwart' in het Fort terug.

Marva's

De Marva's die begin april de reunie van oud-gedienden bezochten, wisten even niet waar ze aan toe waren. Want 'hun' kamer was weer helemaal in oude stijl ingericht.
Achter de telefooncentrale, een kado aan het museum van een verzamelaar uit De Lier, zal straks een Marva komen te zitten, met schuin naast haar een bureau met daarop een originele typemachine. Een jonge koningin Wilhelmina kijkt met trotse blik op het geheel neer.
Natuurlijk zijn in alle 'nieuwe' kamers weer foto's opgehangen. En teksten, waarop een uitgebreide beschrijving te vinden is van datgene wat getoond wordt.

Schoongemaakt

Eind maart heeft het Fort ook weer een zeem- en poetsbeurt ondergaan. Duizenden bezoekers die rondlopen, betekenen tienduizenden 'vingers' op ramen, op voorwerpen, op vitrines. En die moeten er toch, zeker aan het begin van een nieuw seizoen, afgehaald worden.
Het was even doorbijten voor de dames en heren van de 'schoonmaakploeg', maar nu kan het Fort er weer 'spic en span' voor maanden tegenaan...

FORT ORDONNANS

Uitgave van de stichting 'Fort aan den Hoek van Holland,
beheerder van het Nederlands Kustverdedigingsmuseum,
Stationsweg, Postbus 9,
3150 AA Hoek van Holland.
Telefoon 01747-82898.

Voorzitter: Jan Wouters.

Redactie: Marijke Brabander
Vormgeving: Koos Jeremiasse
Druk: Johan Koopmans
en Willem v.d. Stap

IN MEMORIAM

De Werkgroep Oud-Gedienden heeft de volgende kennisgeving van overlijden ontvangen:
M. de Wit, ltg. 1938, reg. Kustartillerie, geboren 14 oktober 1918, overleden 19 december 1994
A.G. Heij, ltg. 1935, reg. Kustartillerie, geboren 24 januari 1915, overleden 29 januari 1995
A.G. Bresser, ltg. 1934, Korps Mariniers, geboren 25 juni 1914, overleden 17 maart 1994
J.J. Boers, ltg. 1926, reg. Kustartillerie, geboren 27 juni 1906, overleden 24 maart 1995
M. van den Ouden, lgt. 1940, Kon. Marine, geboren 1 maart 1921, overleden 2 april 1994
Namens bestuur en werkgroep hebben we de familie inmiddels onze deelneming betuigd met dit verlies.
De Werkgroep zou het bijzonder op prijs stellen bij verhuizing of overlijden hiervan zo spoedig mogelijk schriftelijk op de hoogte te worden gesteld.

Waarom zit die kaart er nu bij?

'Waarom zit die kaart er nu bij? Ik ben toch al begunstiger?' zal iedereen die de Fort Ordonnans dit keer uit de envelop haalde, gedacht hebben. En ja, inderdaad, dat is zo. Eerlijk gezegd, gaat hier in feite om een verkapte 'ledenwerfaktie'...
Fort-voorzitter Wouters: 'Wij zouden het fantastisch vinden als degenen die de Fort Ordonnans dit keer hebben ontvangen, hem ook eens zouden laten lezen aan een een ander, hem zouden doorspelen aan familie, vrienden, kennissen, collega's, zodat die zo enthousiast worden, dat ze zich onmiddellijk aan willen melden als begunstiger...'
' Alleen al om het museum draaiende te kunnen houden, hebben we elk jaar veel geld nodig. En dan praten we nog niet eens over de verdere uitbouw.

Opbouw

Elke begunstiger, elke sponsor helpt weer een stukje mee aan de opbouw van het Nederlands Kustverdedigingsmuseum.'

Het Fort aan den Hoek van Holland heeft zijn funktie als kustverdedigingswerk natuurlijk nooit kunnen waarmaken. De in 1889 in gebruik genomen vesting was in feite al aan het begin van de Eerste Wereldoorlog verouderd.
Toen de kanonnen na jaren niet meer gebruikt te zijn geweest, tijdens de strijd in de meidagen van 1940 werden ingezet, raakten ze binnen anderhalve dag onklaar. Toch heeft het Fort een historisch belangrijke rol in de geschiedenis gespeeld. In Kamer 2 werd namelijk op 13 mei 1940 de laatste vergadering van het kabinet De Geer op Nederlandse bodem gehouden.

Fort speelde bijzondere rol in geschiedenis van W.O. II

Fort-bestuurslid Dick Ruis: 'In Kamer 2 wachtten De Geer en negen van zijn ministers op toestemming om aan boord te gaan van een Britse torpedojager, die hen naar Breskens zou varen. In het Fort besloten ze echter naar Engeland uit te wijken. Ook besloten zij tijdens deze vergadering generaal Winkelman, de bevelhebber van de Nederlandse strijdkrachten, blanco volmachten te verlenen om het land te besturen en de strijd tegen de Duitsers te stoppen, als er teveel slachtoffers zouden vallen. Dat laatste gebeurde uiteindelijk na het bombardement van Rotterdam.'
Een dag later, op 14 mei 1940, zou het Fort worden overgegeven aan de Duitsers.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog namen de Duitsers bezit van het Fort, zoals te zien is binnen de Fort-muren.

FOTO: RONALD STAM/WEGENER SUTHOFF WEEKBLADEN

Bakkerij

'Je ruikt de Duitsers nog' zou ooit iemand in 1986 zeggen, toen hij - nog voor het Fort aan den Hoek van Holland opgeknapt was en ingericht als museum - als een van de eerste bezoekers een kijkje nam in de onderaardse gangen.
En nog steeds vind je hier en daar nog die 'geur', die bijzondere sfeer, dat onverwachte hoekje, waardoor je je ver terug in de tijd waant.
Juist dit maakt het Fort natuurlijk de uitgelezen plek om bevrijdingsdag 1995 te vieren. En, even belangrijk, historie en toekomst - verdedigingswerk en kustverdedigingsmuseum - gaan hier hand in hand.
Tijdens de Tweede Wereldoorlog nam het Duitse leger dus bezit van het Fort. Ze gebruikten het als bakkerij, hospitaal en arrestantenverblijf.
De meest zichtbare herinnering is de Duitse bakkerij. Dick Ruis: 'De oven was al in 1919 gebouwd en is in de oorlog overgebracht naar Hoek van Holland.'
Er konden 5000 broden per dag in worden gebakken. Dat lijkt veel, maar eind 1944 bevonden zich ongeveer 8000 Duitse militairen binnen de 'Festung Hoek van Holland.' Vlakbij de oven is ook nog het kantoortje te zien, waarin de Duitse chef van de bakkerij zijn administratie bijhield en de badkamer die werd verwarmd door de oven.

Koepels

Zoals bekend hebben de Duitsers in 1943 de koepels, kanonnen en stoommachines uit het Fort gehaald en naar Duitsland overgebracht, waar ze werden omgesmolten voor de wapenindustrie. Pikant detail is dat de kanonnen destijds waren gemaakt in de kanongieterij van Alfred Krupp A.G. in het Duitse Essen. Een heel bijzondere historische plaats binnen de Fort-muren is ook de gestraftenkamer. Ruis: 'In mei 1940 hebben deze kamer en de daarop volgende ruimten volgezeten met gearresteerde Hoekse NSB-ers en Duitse krijgsgevangenen.'
Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden arrestanten van de Ortcommandant in deze kamers opgesloten. 'Bij geringe vergrijpen kwam men meestal na enkele dagen vrij, maar in andere gevallen werden de arrestanten doorgestuurd naar een echte gevangenis of naar een concentratiekamp.'

Engels legerkamp

Na de bevrijding werd het fort deel van het Engelse legerkamp.
Ruis: 'Weer werden er Duitsers in het Fort opgesloten.'
'De vele Duitse krijgsgevangenen werden overigens in speciale kampen opgesloten en zijn zeker nog een jaar bezig geweest met het opruimen van versperringen en explosieven op het Hoekse strand en op het eiland Rozenburg-De Beer.'

Engelsen pas op 10 mei in Hoek van Holland

Terwijl heel Nederland officieel op 5 mei bevrijd was, duurde het nog tot 10 mei voordat de eerste bevrijder in Hoek van Holland voet aan wal zette.
Nederlanders woonden er niet meer. Hoekenees Frans van Vugt: 'In september 1944 moesten de laatste huizen in het dorp worden ontruimd. De Duitsers wilden vanaf de Harwichkade V2's gaan lanceren. Het werd daardoor te gevaarlijk om in het dorp te blijven wonen. De enige bewoners van 'De Hoek' waren in die laatste oorlogsmaanden dus de Duitsers. En toen werd het 5 mei. Nederland was bevrijd. Maar in het Hoekse zaten nog zo'n 7.000 zwaar bewapende Duitse militairen. Noch de Canadezen, noch de Engelsen maakten haast om het dorp binnen te gaan... Uiteindelijk arriveerde in de namiddag van de 10e mei een smaldeel Engelse mijnenvegers in De Hoek. Dick Ruis: 'Een van de schepen, een motor-torpedoboot, meerde af aan de Harwichkade. Er stapte een aantal Engelse officieren van boord, waaronder captain Hopper. Hij werd, tot zijn eigen verbazing opgewacht door een groep Duitse officieren, aangevoerd door Korvetten-Kapitan Gamenz, die op Hopper's eis tot overgave een onmiddellijk 'Jawohl' liet horen.' Hopper liet een stroom aan opdrachten los op de Duitsers - zo moesten ze zich meteen ontwapenen - draaide zich om en ging weer aan boord. Nu was die ochtend vanuit Bergen op Zoom ook een groep Engelsen op weg gegaan naar Hoek van Holland. Ze zaten toch wel behoorlijk in hun maag met al die bewapende Duitsers in dat Hoek van Holland. Toen de mannen, onder leiding van overste Quint in de namiddag aankwamen, was Hopper net weg. Omdat Gamenz zijn opdrachten al gekregen had, kon Quint meteen zaken gaan moet de Duitsers...

Op dinsdag 22 september 1914 verloren ruim 1400 Britse Marinemensen het leven voor de kust van Hoek van Holland. Het waren de bemanningen van de Pantserkruisers Hogue, Aboukir en Cressy, die door een Duitse onderzeeboot tot zinken waren gebracht. Dirk Ruis en Piet van Noort, bestuursleden van het Fort, hebben het verhaal, een vergeten drama, boven water weten te halen. Het is een gebeurtenis van historisch belang, want in feite wisten tot op die 22ste september noch de Duitsers noch de Engelsen wat een torpedo kon aanrichten.

Het vergeten drama (deel 2)

De vijf Britten werden met militaire eer begraven in 's-Gravenzande.

FOTO: NEDERLANDS KUSTVERDEDIGINGSMUSEUM

In de vorige Fort Ordonnans zagen we dat de Duitse U-9, die op weg was naar Oostende, vanwege het slechte weer dicht onder de kust was gaan varen. Daar stuitten ze op drie patrouillerende Engelse Pantserkruisers. Normaal gesproken werden deze begeleid door torpedojagers, maar die waren, ook al vanwege het slechte weer, naar hun thuisbasis (Harwich) teruggekeerd.

De kruisers varen niet, zoals zou moeten, op zigzagkoers. Nee, om kolen te sparen, stomen ze in frontlinie op. De Duitse commandant Weddigen besluit de kruisers aan te vallen. Hij richt op de middelste van de drie, de Aboukir. Tot verrassing van de bemanning van de U-9 veroorzaakt de afgeschoten torpedo voor een hevige explosie aan boord van de Aboukir. En - nog grotere verrassing - de U-9 zelf blijft gewoon varen...

De commandant van de Aboukir denkt op een mijn te zijn gelopen. Het schip maakt zwaar slagzij. De andere twee kruisers schieten onmiddellijk te hulp.

En ondertussen wordt in de U-boot de torpedobuis herladen.

De Duitsers zien overigens dan pas dat ze te maken hebben met pantserkruisers. Als ze nu boven water zouden komen, zou het afgelopen zijn met boot en bemanning.

Hogue

Precies 35 minuten na de eerste treffer, vuurt de U-9 kort na elkaar beide boegbuizen af. Op de Hogue.

En de Engelsen begrijpen op hun beurt dan pas, dat ze het doel zijn van een aanval van een onderzeeboot. Terwijl de overlevenden van de Aboukir tussen het drijvend wrakhout worstelen om niet te verdrinken, zich vastklampen aan omgeslagen reddingboten en wat er verder al drijft, moet ook de bemanning van de Hogue overboord springen om zich het leven te kunnen redden. Binnen zeven minuten nadat ze is geraakt, is de Hogue bijna volledig uit het zicht verdwenen.

Ondertussen doet de bemanning van de Cressy, de enige van de drie die nog vaart, alle mogelijke moeite om zoveel mogelijk mensen te redden. Het zal tevergeefs zijn. Want aan boord van de U-9 heeft men zich allang opgemaakt voor een volgende aanval.

Ook de Cressy wordt geraakt.

Binnen een half uur zijn drie pantserkruisers met totaal 2250 opvarenden aan boord, gezonken. Op de plaats van de ramp ligt de zee vol drenkelingen en dobberen enkele reddingboten rond. Van de grote schepen is niets meer te zien. De Duitsers weten niet wat ze zien. Een van hen zal later verklaren het tafereel met afgrijzen te hebben bekeken. 'Een verschrikkelijk gezicht...'.

Twintig minuten na het zinken van de Cressy verlaat de U-9 met hoge snelheid de plaats des onheils.

Redding

Ondertussen zijn de stoomschepen Titan en Flora van de Koninklijke Nederlandse Stoomboot Mij en twee Engelse trawlers te hulp geschoten. Er worden zoveel mogelijk overlevenden aan boord genomen. Zij worden uiteindelijk overgebracht naar Harwich en IJmuiden. En naar Hoek van Holland.

VERVOLG OP PAGINA 6

Boekje

Het uitgebreide verhaal van het vergeten drama zal binnenkort in boekvorm verschijnen en verkrijgbaar zijn in het Nederlands Kustverdedigingsmuseum.

De bemanning van de U-9 kreeg het IJzeren Kruis.

FOTO: NEDERLANDS KUSTVERDEDIGINGSMUSEUM

VERVOLG VAN PAGINA 5

De Titan meert af aan de Harwichkade met twintig drenkelingen aan boord, waarbij drie zwaargewonden en vijf overledenen. De meeste mannen, die het drama hebben overleefd, zijn ziek van de kou en het ingeslikte zeewater. Ze hebben gemiddeld drie uur - naakt - in het koude zeewater gelegen.

Fort

De overlevenden worden naar het 'Fort aan den Hoek van Holland' gebracht. Hier worden zij gastvrij ontvangen door commandant J. Kloosterhuis.
De drenkelingen worden onderzocht en behandeld door de Hoekse huisartsen Ten Kate en Rijken en door de militaire arts van het fort, dokter Portheine.
Een van de gewonden wordt voor behandeling overgebracht naar het Roomsch Katholiek Patronaat aan de 's-Gravenzandseweg. De overige geredde mannen worden, omdat Nederland neutraal is in deze oorlog, als zeelieden van een van de oorlogvoerende partijen in het Fort geïnterneerd.
Later worden zij overgebracht naar een interneringskamp in het Friese Balk. Eind september vertrekken zij per schip vanuit Vlissingen naar hun moederland.
De stoffelijke overschotten van de vijf Britse marinemensen worden uiteindelijk met militaire eer op de begraafplaats van 's-Gravenzande ter aarde besteld. Hoek van Holland beschikt zelf nog niet over een begraafplaats.

Balans opmaken

Als de balans wordt opgemaakt blijken er 60 officieren en ruim 1400 manschappen in de golven te zijn verdwenen; 60 officieren en 777 manschappen konden worden gered.
De U-9 kon onbeschadigd de thuishaven Helgoland bereiken. Commandant Weddigen kreeg voor zijn actie het IJzeren Kruis 1e en 11e klasse uitgereikt. De bemanning kreeg het IJzeren Kruis 111e klasse.
Weddigen zou later, op 18 maart 1915, om het leven komen op de Noordzee, toen tijdens een aanval op Britse oorlogsschepen het slagschip HMS Dreadnought zijn onderzeeër ramde.
De wrakken van de drie Britse pantserkruisers werden in 1955 gevonden door een Duitse bergingsfirma.
De wrakstukken werden naar Duitsland gebracht om als schroot door de Duitse industrie te worden verwerkt.

Een geanimeerd gesprek bij de 'Biber' door de mannen van de Landmacht. FOTO: AAD V.D. DRIFT /WEGENER SUTHOFF WEEKBLADEN

Oud-gedienden blij verrast

Zaterdag 1 april kwamen de oud-gedienden van de Landmacht herinneringen ophalen aan een ver verleden. Onder de ruim honderd aanwezigen, waren ook verschillende oud-militairen die nog in mei 1940 vanuit het Fort gevochten hebben tegen de Duitsers. Overigens vloeiden oorlog en bevrijding tijdens deze reünie naadloos in elkaar over. Bij toeval was deze middag ook een aantal Engelse militairen aanwezig, waaronder een oud-strijder, die nog bij Oosterbeek had gevochten. Gezamenlijk legden zij namens 'The Colchester and Walton on the Naze Guard's Association' een krans bij de plaquette in de herdenkingskamer. Eén zaterdag later kwamen de oud-gedienden van de Kon. Marine en het Korps Mariniers naar voor een genoeglijk middagje herinneringen ophalen.

En een feestje bouwen kunnen ze. Met v.l.n.r. Jan en Margo Wouters en Janneke en Dick Ruis. FOTO: TON DE BRUYN

Dubbel feest 'fort-genoten'

Jan en Margo Wouters zeiden op 12 februari 1965 'ja' tegen elkaar. En Dick en Janneke Ruis beloofden elkaar precies vijf jaar en één maand later eeuwige trouw. Een dertigjarig en een zilveren huwelijksfeest dus vlak achter elkaar voor de vier, voor wie het Fort zo ongeveer een tweede thuis geworden is. En als je dan wat te vieren hebt, wil je ook je 'fort-genoten' erbij betrekken. Want zo gaat dat in het Hoekse... Ergens precies tussen de twee feestelijke data in, werd een dag uitgekozen om de dubbele bruiloft te vieren. Het werd 25 februari. En in Partycentrum 'Bos en Duin' werd een avond lang opnieuw duidelijk, dat al die met 'Forteritus' besmette harde werkers ook nog eens ontzettend gezellige mensen zijn, die meer kunnen opbouwen dan een museum alleen!

Openingstijden 1995

Het Kustverdedigingsmuseum is in 1995 geopend op 22 en 23 april (museumweekend); 29 april (Koninginnedag); 5 mei (bevrijdingsfeesten); 6 en 7 mei; 3 en 4 juni; 5 juni (2e Pinksterdag); 1 en 2 juli; 5 en 6 augustus; 2 en 3 september; 7 en 8 oktober; 4 en 5 november.
Op de zaterdag is het museum geopend van 13.00 tot 16.00 uur en op zondag van 11.00 tot 16.00 uur. Toegangsprijs: *f*4,50 voor volwassenen en *f*2,50 voor kinderen van 4 t/m 12 jaar en 65-plussers.

Rondleidingen op afspraak

Voor groepen van minimaal tien personen kunnen er op afwijkende tijden (eventueel ook in de avonduren, maar niet op zondag) rondleidingen worden georganiseerd. De kosten bedragen *f*3,50 per persoon. (Voor scholen *f*3,- per persoon). Er kan kontakt worden opgenomen met het Kustverdedigingsmuseum op 01747-82898; met J. Admiraal (coordinator rondleidingen) op 01747-83387 en met J. Wouters op 01747-83128.

VVV rondleidingen

Via de VVV kan men individueel inschrijven op een rondleiding. Daarvoor moet men zich uiterlijk een dag van tevoren aanmelden bij de VVV aan de Hoekse Brink, telefoon 01747-82456. Ook de kosten (*f*4,- per persoon) moeten vooraf bij de VVV worden betaald. Er zijn er rondleidingen op 6, 11, 13, 18, 20, 25 en 27 juli; 1, 3, 8, 10, 15, 17 en 22 augustus; 17, 19, 24 en 26 oktober; 27 december. Aanvang om 13.30 uur.

Begunstigers

Men kan begunstiger worden door minimaal *f*25,- over te maken op rekeningnummer 32.32.90.906 bij de Rabobank of Postbanknummer 12.64.57 ten name van de stichting Fort aan den Hoek van Holland. Met een eenmalige bijdrage van minimaal *f*500,- wordt men 'Begunstiger voor het leven'. Bedrijven kunnen zich aanmelden als sponsor. Dit kost minimaal *f*300,- per jaar, waarvoor men een naamsvermelding krijgt op het sponsorbord. Zowel begunstigers als sponsors ontvangen een gezinskaart, waarop tijdens de openingsdagen gratis het Kustverdedigingsmuseum kan worden bezocht. Verder ontvangt men vier keer per jaar de 'Fort Ordonnans'.